

FEDERALE OVERHEIDSDIENST JUSTITIE

[C – 2018/30678]

21 MAART 2018. — Omzendbrief bij de wet van 19 september 2017 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek, het Gerechtelijk Wetboek, de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen en het Consulaire Wetboek met het oog op de strijd tegen de frauduleuze erkenning en houdende diverse bepalingen inzake het onderzoek naar het vaderschap, moederschap en meemoederschap, alsook inzake het schijnhuwelijk en de schijnwettelijke samenwoning

Aan de dames en heren Procureurs-generaal bij de hoven van beroep;

Aan de dames en heren Ambtenaren van de burgerlijke stand van het Rijk,

Ik vestig uw aandacht op de bepalingen van de wet van 19 september 2017 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek, het Gerechtelijk Wetboek, de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen en het Consulaire Wetboek met het oog op de strijd tegen de frauduleuze erkenning en houdende diverse bepalingen inzake het onderzoek naar het vaderschap, moederschap en meemoederschap, alsook inzake het schijnhuwelijk en de schijnwettelijke samenwoning, hierna aangeduid als de ‘wet frauduleuze erkenningen’.

Deze wet werd gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* op 4 oktober 2017 en treedt in werking op 1 april 2018.

Er wordt aan herinnerd dat de in maanden bepaalde termijnen in deze omzendbrief, overeenkomstig artikel 54 van het Gerechtelijk Wetboek, gerekend worden van de zoveelste dag tot de dag vóór de zoveelste.

Algemeen

Met de wet van 4 mei 1999 tot wijziging van een aantal bepalingen betreffende het huwelijk en de wet van 2 juni 2013 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek, de wet van 31 december 1851 met betrekking tot de consulaten en de consulaire rechtsmacht, het Strafwetboek, het Gerechtelijk Wetboek en de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, met het oog op de strijd tegen schijnhuwelijken en de schijnwettelijke samenwoningen heeft de wetgever het probleem van de schijnhuwelijken en de schijnwettelijke samenwoning aangepakt.

Als gevolg van de opvoering van de strijd tegen schijnhuwelijken en de schijnwettelijke samenwoning, heeft de fraude zich verplaatst of minstens uitgebreid naar de erkenning van kinderen. Een kind dat slechts een afstammingsband heeft ten aanzien van één van de ouders, kon te allen tijde (en prenataal) eenvoudig met toestemming van de andere ouder wiens afstammingsband reeds vaststaat, erkend worden voor elke ambtenaar van de burgerlijke stand of notaris, zonder enige vorm van controle. De vestiging van een afstammingsband heeft gevolgen zowel op de toekenning van de Belgische nationaliteit als op het verblijfsrecht.

Het kan gaan om :

- een erkenning van een kind met een vreemde nationaliteit door een Belg of een persoon met een vreemde nationaliteit die over een duurzame verblijfstitel beschikt; of

- een erkenning in België van een Belgisch kind of een kind met een vreemde nationaliteit dat over een duurzame verblijfstitel beschikt door een persoon met een vreemde nationaliteit.

Mede in het kader van de strijd tegen frauduleuze erkenningen en om het “forum shoppen” tegen te gaan wordt de territoriale bevoegdheid van de ambtenaar van de burgerlijke stand om een kind te erkennen beperkt en wordt de bevoegdheid van de notaris om een akte van erkenning op te maken afgeschaft.

Deze omzendbrief is van toepassing op elke erkenning van een kind, ongeacht de nationaliteit of verblijfsstatus van de partijen.

Met betrekking tot de aangiften tot erkenning en erkenningen voor de consulaire beroepsposen kan wat de communicatie daaromtrent betreft, elke vorm van schriftelijke communicatie met ontvangstbewijs aanvaard worden.

SERVICE PUBLIC FEDERAL JUSTICE

[C – 2018/30678]

21 MARS 2018. — Circulaire relative à la loi du 19 septembre 2017 modifiant le Code civil, le Code judiciaire, la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers et le Code consulaire, en vue de lutter contre la reconnaissance frauduleuse et comportant diverses dispositions en matière de recherche de paternité, de maternité et de comaternité, ainsi qu'en matière de mariage de complaisance et de cohabitation légale de complaisance

A Mesdames et Messieurs les Procureurs généraux près les Cours d'appel;

A Mesdames et Messieurs les Officiers de l'état civil du Royaume,

J'attire votre attention sur les dispositions de la loi du 19 septembre 2017 modifiant le Code civil, le Code judiciaire, la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers et le Code consulaire, en vue de lutter contre la reconnaissance frauduleuse et comportant diverses dispositions en matière de recherche de paternité, de maternité et de comaternité, ainsi qu'en matière de mariage de complaisance et de cohabitation légale de complaisance, ci-après ‘la loi sur les reconnaissances frauduleuses’.

Cette loi a été publiée au *Moniteur belge* du 4 octobre 2017 et entre en vigueur le 1er avril 2018.

Il y a lieu de rappeler que les délais établis en mois dans la présente circulaire se comptent de quantième à veille de quantième, conformément à l'article 54 du Code judiciaire.

Généralités

En adoptant la loi du 4 mai 1999 modifiant certaines dispositions relatives au mariage et celle du 2 juin 2013 modifiant le Code civil, la loi du 31 décembre 1851 sur les consulats et la juridiction consulaire, le Code pénal, le Code judiciaire et la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, en vue de la lutte contre les mariages de complaisance et les cohabitations légales de complaisance, le législateur s'est attaqué à la problématique des mariages et des cohabitations légales de complaisance.

L'intensification, ces dernières années, de la lutte contre les mariages de complaisance et contre les cohabitations légales de complaisance, a eu pour effet de déplacer la problématique vers la reconnaissance des enfants. Un enfant à l'égard duquel un seul lien de filiation était établi vis-à-vis d'un de ses parents, pouvait être reconnu (même avant la naissance) très facilement, en tout temps, devant l'officier de l'état civil ou devant un notaire sur base du seul consentement du parent à l'égard duquel le lien de filiation est déjà établi, sans aucune autre forme de contrôle. L'établissement d'un lien de filiation entraîne l'acquisition de la nationalité et l'octroi d'un titre de séjour.

Il peut s'agir :

d'une reconnaissance par un Belge ou une personne possédant un titre de séjour permanent, d'un enfant de nationalité étrangère; ou

d'une reconnaissance en Belgique d'un enfant belge ou d'un enfant possédant un titre de séjour permanent par une personne de nationalité étrangère.

Dans le cadre notamment de la lutte contre les reconnaissances de complaisance et en vue d'endiguer le « forum shopping », la compétence territoriale de l'officier de l'état civil pour reconnaître un enfant est limitée et la compétence du notaire pour établir un acte de reconnaissance est supprimée.

La présente circulaire s'applique à toute reconnaissance d'enfant, indépendamment de la nationalité ou du statut de résidence des parties.

Concernant les déclarations de reconnaissance et les reconnaissances auprès des postes consulaires de carrière, et plus particulièrement la communication y afférente, toute forme de communication écrite avec accusé de réception peut être acceptée.

HOOFDSTUK I. — *Erkenning*

De erkenning van een kind gebeurt in de akte van geboorte of bij akte van erkenning. De erkenning van een kind verloopt voortaan in drie fasen :

- de aangifte van erkenning onder voorlegging van een aantal door de wet bepaalde documenten tegen ontvangstbewijs;
- de opmaak van een akte van aangifte;
- akteren van de erkenning.

A. Akte van aangifte

A.1. Indien men een kind wil erkennen, moet men hiervan aangifte doen bij de ambtenaar van de burgerlijke stand van de geboorteplaats van het kind of bij de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar de erkenner of de persoon die voorafgaande toestemming moet geven of het kind zijn inschrijving in het bevolkings-, vreemdelingen- of wachtregister heeft. Indien geen van deze personen een inschrijving heeft in één van deze registers, of indien de actuele verblijfplaats van één van hen of allen om gegronde redenen niet met deze inschrijving overeenstemt (bv. binnenschippers, betrokkene bevindt zich in het ziekenhuis, enz.), kan de aangifte gebeuren bij de ambtenaar van de burgerlijke stand van de actuele verblijfplaats van één van hen. De voormelde bevoegdheidsregeling betreft geen cascade.

Bij ontstentenis van inschrijving in het bevolkings-, vreemdelingen- of wachtregister en een actuele verblijfplaats in België, kan de aangifte gebeuren bij de ambtenaar van de burgerlijke stand van Brussel.

Het begrip “actuele verblijfplaats” heeft dezelfde betekenis zoals deze bedoeld in artikel 63, § 1, van het Burgerlijk Wetboek in het kader van de huwelijksaangifte. Het gaat hier bijgevolg om de feitelijke en effectieve verblijfplaats van de betrokkene, die met alle middelen van recht kan bewezen worden.

De akte van aangifte van erkenning moet bij elke erkenning worden opgemaakt, ongeacht of ze voor de geboorte, tijdens de geboorteaangifte of na de geboorte plaatsvindt.

Wanneer een persoon zich niet zelf naar de ambtenaar van de burgerlijke stand kan begeven (vb. gevangene, persoon in gesloten asielcentrum, enz.), dan kan de ambtenaar van de burgerlijke stand, zoals dit ook geldt voor de voltrekking van een huwelijk (zie omzendbrief van 26 juli 1988) zich verplaatsen naar de instelling mits voorlegging van een attest van gevangenschap (zonder uitgaansfaciliteiten) en toelating van het openbaar ministerie voor de verplaatsing van de registers. Dit laatste is enkel noodzakelijk voor het akteren van de erkenning zelf, niet voor de aangifte van de erkenning. Evenwel is het ook mogelijk om de aangifte van erkenning bij bijzondere en authentieke volmacht te doen, zoals dit ook kan voor de erkenning zelf.

A.2. Bij de aangifte van een erkenning dienen aan de ambtenaar van de burgerlijke stand de in artikel 327/2 van het Burgerlijk Wetboek opgesomde documenten te worden voorgelegd. Deze documenten moeten het voor de ambtenaar van de burgerlijke stand mogelijk maken om na te gaan of voldaan is aan de wettelijke voorwaarden om een kind te erkennen. De voorlegging van volgende documenten is vereist :

1° een voor eensluidend verklaard afschrift van de akte van geboorte van het kind, wanneer het gaat om een erkenning na geboorte;

2° een voor eensluidend verklaard afschrift van de akte van geboorte van de persoon die het kind wil erkennen en, in voorkomend geval, van de ouder ten aanzien van wie de afstamming vaststaat;

3° een bewijs van identiteit van de persoon die het kind wil erkennen en, in voorkomend geval, van de ouder ten aanzien van wie de afstamming vaststaat : een document waaruit de identiteit van de betrokkene blijkt (b.v. een identiteitskaart, een paspoort, enz.);

Om te weten welke documenten kunnen worden voorgelegd als bewijs van identiteit, kan verwezen worden naar de bepalingen ter zake in de omzendbrief van 16 januari 2006 betreffende de wet van 3 december 2005 tot wijziging van de artikelen 64 en 1476 van het Burgerlijk Wetboek en artikel 59/1 van het Wetboek Zegelrechten met het oog op de vereenvoudiging van de formaliteiten voor het huwelijk en de wettelijke samenwoning, meer bepaald punt 1.2 Een bewijs van identiteit (art. 64, § 1, 2°) dat ook van toepassing is op het bewijs van identiteit bij de aangifte van een erkenning.

CHAPITRE Ier. — *Reconnaissance*

La reconnaissance d'un enfant est faite dans l'acte de naissance ou par acte de reconnaissance. La reconnaissance d'un enfant se déroule désormais en trois phases :

- la déclaration de reconnaissance, moyennant le dépôt d'un certain nombre de documents déterminés par la loi contre accusé de réception;
- la rédaction d'un acte de déclaration;
- acter la reconnaissance.

A. Acte de déclaration

A.1. Si l'on veut reconnaître un enfant, il faut en faire la déclaration à l'officier de l'état civil du lieu de naissance de l'enfant, ou à l'officier de l'état civil de la commune où l'auteur de la reconnaissance, la personne qui doit donner son consentement préalable ou l'enfant sont inscrits dans les registres de la population, le registre des étrangers ou le registre d'attente. Si aucune des personnes n'est inscrite dans l'un de ces registres, ou si la résidence actuelle de l'une d'elles ou de celles-ci ne correspond pas, pour des raisons légitimes (par exemple les bateliers ou lorsque l'intéressé est hospitalisé, etc.), à cette inscription, la déclaration peut être faite à l'officier de l'état civil de la résidence actuelle de l'une d'elles. La règle de compétence précitée n'est pas un système en cascade.

A défaut d'inscription dans les registres de la population, le registre des étrangers ou le registre d'attente, et de résidence actuelle en Belgique, la déclaration peut être faite à l'officier de l'état civil de Bruxelles.

La notion de “résidence actuelle” a le même sens que celle visée à l'article 63, § 1er, du Code civil dans le cadre de la déclaration de mariage. Il s'agit donc, en l'espèce, de la résidence effective et de fait de l'intéressé qui peut être prouvée par toute voie de droit.

L'acte de déclaration de reconnaissance doit être établi pour toute reconnaissance, qu'elle soit prénatale, qu'elle ait lieu lors de la déclaration de naissance ou qu'elle soit postnatale.

Quand une personne ne peut pas se rendre elle-même devant l'officier de l'état civil (p. ex., prisonnier, personne détenue dans un centre fermé pour les réfugiés, etc.), alors l'officier de l'état civil peut, comme cela se passe déjà pour les célébrations de mariage (cf. circulaire du 26 juillet 1988), se déplacer auprès de l'institution, moyennant la production d'une attestation de détention (sans congé pénitentiaire) et l'autorisation du ministère public de déplacer les registres. Cette dernière possibilité n'est envisageable que s'il s'agit de dresser l'acte de reconnaissance en lui-même, pas de rédiger la déclaration de reconnaissance. Il est toutefois alors possible d'avoir recours à une procuration spéciale et authentique, comme c'est aussi le cas pour la reconnaissance elle-même.

A.2. Les documents énumérés à l'article 327/2 du Code civil doivent être remis à l'officier de l'état civil, lors de la déclaration de la reconnaissance. Les documents à présenter sont des documents qui doivent permettre à l'officier de l'état civil de déterminer si les conditions légales requises pour reconnaître un enfant sont remplies. Le dépôt des documents suivants est requis :

1° une copie conforme de l'acte de naissance de l'enfant quand il s'agit d'une reconnaissance postnatale;

2° une copie conforme de l'acte de naissance du candidat à la reconnaissance et, le cas échéant, du parent à l'égard duquel la filiation est établie;

3° une preuve d'identité du candidat à la reconnaissance et, le cas échéant, du parent à l'égard duquel la filiation est établie : un document dans lequel apparaît l'identité de l'intéressé (p. ex. une carte d'identité, un passeport, etc.);

Pour déterminer les documents à produire en guise de preuve d'identité, il peut être renvoyé aux dispositions en la matière figurant dans la circulaire du 16 janvier 2006 relative à la loi du 3 décembre 2005 modifiant les articles 64 et 1476 du Code civil et l'article 59/1 du Code des droits de timbre en vue de simplifier les formalités du mariage et de la cohabitation légale, plus précisément à son point 1.2. Une preuve d'identité (art. 64, § 1er, 2°), qui s'applique également à la preuve d'identité pour la déclaration d'une reconnaissance.

4° een bewijs van nationaliteit van de persoon die het kind wil erkennen en, in voorkomend geval, van de ouder ten aanzien van wie de afstamming vaststaat;

5° een bewijs van de inschrijving in het bevolkings-, vreemdelingen- of wachtregister, of een bewijs van de actuele verblijfplaats van de persoon die het kind wil erkennen en, in voorkomend geval van de persoon die de voorafgaande toestemming moet geven of van het kind;

Het voorleggen van dit bewijs is gericht op het bepalen van de territoriale bevoegdheid van de ambtenaar van de burgerlijke stand. Bijgevolg volstaat het voorleggen van één bewijs van inschrijving of actuele verblijfplaats van één van de drie hoofdbetrokkenen.

De actuele verblijfplaats van een persoon kan met alle middelen van recht bewezen worden door (een combinatie van) bv. vaststelling door politie, medisch attest bij verblijf in het ziekenhuis, attest van gevangenschap, huurcontract, rekeningen van nutsvoorzieningen, enz.

6° een bewijs van de ongehuwde staat, en in voorkomend geval een bewijs van de ontbinding of nietigverklaring van de vorige huwelijken, van de persoon die het kind wil erkennen indien het krachtens artikel 62 van het Wetboek van Internationaal Privaatrecht toepasselijk recht, bepaalt dat een gehuwd persoon geen kind kan erkennen bij een andere persoon dan zijn echtgenoot of echtgenote;

Het bewijs van ongehuwde staat moet enkel voorgelegd worden indien het krachtens artikel 62 van het Wetboek van Internationaal Privaatrecht toepasselijk recht, bepaalt dat een gehuwd persoon geen kind kan erkennen bij een andere persoon dan zijn echtgenoot of echtgenote.

Het Belgisch recht kan ook van toepassing zijn indien een persoon een andere nationaliteit heeft, gelet op artikel 19 of 21 van het Wetboek internationaal privaatrecht. In dergelijke gevallen moet een bewijs van de ongehuwde staat evenmin worden voorgelegd.

Indien een bewijs van de ongehuwde staat moet worden voorgelegd, is het aangewezen om rekening te houden met de situatie van de persoon in kwestie en met het feit of men gelet op die situatie al dan niet een beroep kan doen op zijn nationale overheid. Ten aanzien van erkende vluchtelingen is het Belgisch recht van toepassing (artikel 62 jo. artikel 3, § 4 van het Wetboek internationaal privaatrecht).

7° in voorkomend geval, een bewijs van de ongehuwde staat of van de ontbinding of nietigverklaring van het laatste voor een Belgisch ambtenaar van de burgerlijke stand voltrokken huwelijk en in voorkomend geval een bewijs van de ontbinding of de nietigverklaring van de huwelijken gesloten voor een buitenlandse overheid, tenzij ze een voor een Belgisch ambtenaar van de burgerlijke stand voltrokken huwelijk voorafgaan, van de moeder ingeval van een erkenning voor de geboorte of in de akte van geboorte;

In geval van erkenning na de opmaak van de akte van geboorte is het bewijs van de ongehuwde staat van de moeder niet nodig, omdat dit blijkt uit de akte van geboorte.

Indien het bewijs van de ongehuwde staat van de moeder niet kan worden voorgelegd bij de opmaak van de geboorteakte, kan de geboorteakte wel worden opgemaakt. De erkenning kan in dat geval nadien gebeuren wanneer het bewijs wordt voorgelegd.

Met betrekking tot het voorleggen van het bewijs van de ongehuwde staat, kan eveneens verwezen worden naar de vorige opmerkingen onder punt 6°.

8° in voorkomend geval, een authentieke akte waaruit de toestemming van de persoon die zijn voorafgaande toestemming moet geven in de erkenning blijkt;

De schriftelijke toestemming in een aparte akte is geen algemeen verplicht document voor de aangifte van de erkenning. Zij is enkel nodig indien de toestemming niet in de akte van aangifte van de erkenning zelf wordt gegeven. Als de toe te stemmen persoon aanwezig is bij de aangifte van de erkenning, dan kan deze toestemming eveneens geakteerd worden in de aangifte zelf, dan wel in een afzonderlijke door de ambtenaar van de burgerlijke stand opgestelde toestemmingsakte. In dat geval is de aanwezigheid van deze persoon niet meer vereist bij de opmaak van de akte van erkenning, indien deze niet gelijktijdig plaats kan vinden.

4° une preuve de nationalité du candidat à la reconnaissance et, le cas échéant, du parent à l'égard duquel la filiation est établie;

5° une preuve de l'inscription dans les registres de la population, le registre des étrangers ou le registre d'attente ou une preuve de la résidence actuelle du candidat à la reconnaissance et, le cas échéant, de la personne qui doit donner son consentement préalable ou de l'enfant;

La production de cette preuve vise à déterminer la compétence territoriale de l'officier de l'état civil. Il suffit par conséquent de produire une preuve d'inscription ou de la résidence actuelle de l'un des trois principaux intéressés.

La résidence actuelle d'une personne peut être prouvée par toute voie de droit par (une combinaison de) constat dressé par la police, certificat médical en cas de séjour à l'hôpital, attestation de détention, contrat de bail, factures de services d'utilité publique par exemple, etc.

6° une preuve de célibat et, le cas échéant, une preuve de la dissolution ou de l'annulation des mariages précédents, du candidat à la reconnaissance lorsque le droit applicable en vertu de l'article 62 du Code de droit international privé, prévoit qu'une personne ne peut pas reconnaître un enfant d'une personne autre que son époux ou son épouse;

La preuve de célibat doit être produite uniquement lorsque le droit applicable en vertu de l'article 62 du Code de droit international privé prévoit qu'une personne ne peut pas reconnaître un enfant d'une personne autre que son époux ou son épouse.

Le droit belge peut également s'appliquer lorsqu'une personne a une autre nationalité, compte tenu des articles 19 ou 21 du Code de droit international privé. Dans de tels cas, une preuve de célibat ne doit pas en plus être produite.

Lorsqu'une preuve de célibat doit être produite, il est indiqué de prendre en considération la situation de la personne concernée et le fait qu'on puisse ou non, eu égard à cette situation, faire appel à son autorité nationale. À l'égard des réfugiés reconnus, le droit belge est d'application (article 62 lu en combinaison avec l'article 3, § 4, du Code de droit international privé).

7° le cas échéant, une preuve de célibat ou une preuve de la dissolution ou de l'annulation du dernier mariage célébré devant un officier de l'état civil belge et, le cas échéant, une preuve de la dissolution ou de l'annulation des mariages célébrés devant une autorité étrangère, à moins qu'ils ne soient antérieurs à un mariage célébré devant un officier de l'état civil belge, de la mère en cas d'une reconnaissance prénatale ou dans l'acte de naissance;

En cas de reconnaissance après l'établissement de l'acte de naissance, la preuve de l'état civil de la mère n'est pas nécessaire puisque celle-ci résulte de l'acte de naissance.

Si la preuve de célibat de la mère ne peut être produite à l'établissement de l'acte de naissance, l'acte de naissance peut toutefois être établi. Dans ce cas, la reconnaissance peut avoir lieu par la suite, lorsque la preuve est produite.

En ce qui concerne la production de la preuve de célibat, il peut être également renvoyé aux remarques précédentes formulées au point 6°.

8° le cas échéant, un acte authentique dont il ressort que la personne qui doit donner son consentement préalable consent à la reconnaissance;

Le consentement écrit dans un acte distinct n'est pas un document à produire dans tous les cas en cas de déclaration de reconnaissance. Il n'est nécessaire que si le consentement n'est pas donné dans l'acte de déclaration de reconnaissance lui-même. Si la personne qui doit donner son consentement est présente lors de la déclaration de la reconnaissance, ce consentement peut dès lors être également acté dans la déclaration même, ou dans un acte de consentement distinct établi par l'officier de l'état civil. Dans ce cas, la présence de cette personne n'est plus requise pour l'établissement de l'acte de reconnaissance, si celui-ci ne peut pas être établi simultanément.

De afschaffing van de bevoegdheid van de notaris om een akte van erkenning op te maken heeft niet tot gevolg dat de toestemming tot een erkenning niet meer kan opgenomen worden in een notariële akte. Een moeder die niet ter plaatse kan komen (bv. hospitalisatie, verblijf in het buitenland, etc.) kan nog steeds haar toestemming tot de erkenning laten vaststellen in een afzonderlijke (notariële) akte.

De omzendbrief van 7 mei 2007 betreffende de wet van 1 juli 2006 tot wijziging van de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek met betrekking tot het vaststellen van de afstamming en de gevolgen ervan bepaalt wat dat betreft het volgende: *“Ten slotte wordt erop gewezen dat, zoals reeds het geval was in het kader van de circulaire van 22 mei 1987 betreffende de toepassing van de wet van 31 maart 1987 tot wijziging van verscheidene bepalingen betreffende de afstamming, de toestemming van de in artikel 329bis bedoelde personen kan worden gegeven, hetzij in de akte van erkenning (cf. art. 62, § 1, eerste lid, 3°, van het Burgerlijk Wetboek), hetzij in een afzonderlijke akte opgemaakt door een notaris, door de ambtenaar van de burgerlijke stand die de akte van erkenning ontvoert of door de ambtenaar van de burgerlijke stand van de woon- of verblijfplaats van de persoon die zijn toestemming moet geven.”*. Het kan hier eveneens gaan om een buitenlandse notaris, buitenlandse ambtenaar van de burgerlijke stand of een Belgische consulaire ambtenaar van de burgerlijke stand. De Belgische ambtenaar van de burgerlijke stand verplaatst zich evenwel niet voor het opmaken van een toestemmingsakte.

9° in geval van een erkenning voor de geboorte, een attest van een arts of een vroedvrouw dat de zwangerschap bevestigt en de vermoedelijke bevallingsdatum aangeeft;

10° ieder ander authentiek stuk waaruit blijkt dat in hoofde van de betrokkene is voldaan aan de door de wet gestelde voorwaarden om een kind te erkennen: het betreft hier o.m. de zogenaamde wetscertificaten die de ambtenaar van de burgerlijke stand moeten toelaten na te gaan of voldaan is aan de door het toepasselijke recht gestelde voorwaarden, of ieder ander document dat de ambtenaar van de burgerlijke stand noodzakelijk vindt om te kunnen nagaan of aan de gestelde voorwaarden is voldaan (b.v. een vonnis waarbij de echtgenoten gemachtigd worden een afzonderlijke verblijfplaats te betrekken, een verklaring op eer, enz.).

Een wetscertificaat moet de ambtenaar van de burgerlijke stand in staat stellen om de inhoud van het vreemde toepasselijk recht te kennen. Indien het Belgisch recht van toepassing is, moet er geen wetscertificaat gevraagd worden.

Sommige landen leveren evenwel geen wetscertificaten (meer) af waardoor de betrokken personen dit document niet kunnen voorleggen. Dit mag evenwel de vaststelling van de afstammingsband niet verhinderen.

De ambtenaar van de burgerlijke stand moet blijk geven van enige soepelheid wat de voorlegging van een wetscertificaat betreft, indien hij zelf de inhoud van het vreemde recht kan achterhalen of de inhoud op een andere wijze wordt aangetoond.

Zo kan het zijn dat de ambtenaar van de burgerlijke stand het vreemde recht goed kent, indien hij dit reeds vaak heeft moeten toepassen. Soms is het vreemde recht ook gemakkelijk toegankelijk. Zo kan de wetgeving bijvoorbeeld online beschikbaar zijn op de website van de overheid van het betrokken land. In Nederland is de wetgeving bijvoorbeeld beschikbaar op <http://wetten.overheid.nl>. De inhoud van de Franse wetgeving is terug te vinden via <https://www.legifrance.gouv.fr/>.

Onder “in voorkomend geval” bij de opsomming van de verplicht voor te leggen documenten moet worden verstaan de situatie waar er sprake is van een andere ouder ten aanzien van wie de afstamming reeds vaststaat. Het wordt aan de discretionaire bevoegdheid van de ambtenaar van de burgerlijke stand overgelaten om te oordelen of de documenten met betrekking tot deze persoon al dan niet mee moeten worden voorgelegd. Indien de ambtenaar van de burgerlijke stand zich reeds voldoende ingelicht acht op basis van de gegevens uit het Rijksregister en de documenten van de aangever, kunnen de documenten nog later toegevoegd worden aan het dossier. Bij vastgestelde discrepanties kan bovendien steeds beroep gedaan worden op de bestaande procedures voor verbetering van akten van de burgerlijke stand.

La suppression de la compétence du notaire relative à l'établissement d'un acte de reconnaissance ne signifie pas que le consentement à une reconnaissance ne peut plus figurer dans un acte notarié. Une mère qui ne peut pas se rendre sur place (en raison par exemple d'une hospitalisation, d'un séjour à l'étranger, etc.) peut toujours faire établir son consentement à la reconnaissance dans un acte (notarié) distinct.

La circulaire du 7 mai 2007 relative à la loi du 1er juillet 2006 modifiant des dispositions du Code civil relatives à l'établissement de la filiation et aux effets de celle-ci, prévoit ce qui suit à ce sujet: « *Enfin, on retiendra que comme c'était déjà le cas dans le cadre de la circulaire du 22 mai 1987 concernant l'application de la loi du 31 mars 1987 modifiant diverses dispositions légales relatives à la filiation, le consentement des personnes visées à l'article 329bis pourra être donné soit dans l'acte de reconnaissance (cf. art. 62, § 1er, alinéa 1er, 3° du Code civil), soit dans un acte séparé, établi par un notaire ou par l'officier de l'état civil qui reçoit l'acte de reconnaissance ou celui du lieu du domicile ou de la résidence de la personne appelée à consentir.* ». Il peut s'agir ici également d'un notaire étranger, d'un officier de l'état civil étranger ou d'un officier consulaire belge de l'état civil. L'officier de l'état civil belge ne se déplace toutefois pas pour établir un acte de consentement.

9° en cas de reconnaissance prénatale, une attestation d'un médecin ou d'une sage-femme qui confirme la grossesse et qui indique la date probable de l'accouchement;

10° toute autre pièce authentique dont il ressort que l'intéressé remplit les conditions requises par la loi pour pouvoir reconnaître un enfant: il s'agit notamment ici des certificats de coutume qui doivent permettre à l'officier de l'état civil de vérifier si les conditions posées par le droit applicable sont remplies, ou de tout autre document que l'officier de l'état civil juge nécessaire pour vérifier si les conditions requises sont remplies (p. ex. un jugement par lequel les époux sont autorisés à résider séparément, une déclaration sur l'honneur, etc.).

Un certificat de coutume permettra à l'officier de l'état civil de connaître le contenu du droit étranger applicable. Si le droit belge est d'application, il ne faudra pas demander de produire un certificat de coutume.

Certains pays ne délivrent pas (ou plus) de certificats de coutume de sorte que la personne intéressée est dans l'impossibilité de présenter ce document. Cela ne peut toutefois pas empêcher la détermination d'un lien de filiation.

L'officier de l'état civil doit faire preuve d'un peu de souplesse quant à la production d'un certificat de coutume s'il peut trouver lui-même le contenu du droit étranger ou si son contenu peut être prouvé d'une autre manière.

Ainsi, il se peut que l'officier de l'état civil connaisse bien le droit étranger s'il l'applique régulièrement. Parfois ce droit étranger est facilement accessible. Par exemple, ce droit étranger est disponible online, sur le site web de l'autorité du pays concerné. Aux Pays-Bas, par exemple, la législation est disponible via le lien <http://wetten.overheid.nl>. Le contenu de la législation française quant à lui est consultable via le lien <https://www.legifrance.gouv.fr/>.

Par « le cas échéant » dont il est question dans l'énumération des documents devant être produits obligatoirement, il y a lieu d'entendre la situation où il est question d'un autre parent à l'égard duquel la filiation est déjà établie. L'officier de l'état civil a le pouvoir discrétionnaire de juger si les documents relatifs à cette personne doivent ou non être produits. Si l'officier de l'état civil s'estime déjà suffisamment informé sur la base des données du registre national et des documents du déclarant, les documents peuvent encore être ajoutés au dossier par la suite. En cas de disparités constatées, il peut en outre toujours être fait appel aux procédures existantes de rectification des actes de l'état civil.

De artikelen 70 tot 72ter van het Burgerlijk Wetboek zijn naar analogie van toepassing op de personen die zich in de onmogelijkheid of zware moeilijkheden verkeren om zich de akte van geboorte te verschaffen :

- in geval van onmogelijkheid of zware moeilijkheden om de voor de erkenning vereiste akte van geboorte over te leggen, kan deze vervangen worden door een akte van bekendheid afgegeven door de vrederechter van zijn geboorteplaats of woonplaats en gehomologeerd door de familierechtbank;

- de erkenner of de ouder, geboren in het buitenland, die in de onmogelijkheid verkeert zich de akte van geboorte te verschaffen moet evenwel een gelijkaardig document overleggen, afgegeven door de diplomatieke of consulaire overheden van het land van geboorte : in geval van onmogelijkheid of zware moeilijkheden om zich dit document te verschaffen, kan hij de akte van geboorte vervangen door een akte van bekendheid afgegeven door de vrederechter van zijn woonplaats. De vrederechter maakt de akte van bekendheid onmiddellijk over aan de familierechtbank van de plaats van de aangifte van de erkenning;

- indien de erkenner of de ouder in de onmogelijkheid verkeert zich zodanige akte van bekendheid te verschaffen, kan die akte, met verlof van de familierechtbank, vervangen worden door een beëdigde verklaring van de erkenner of ouder zelf;

- de erkenner of de ouder die, in het kader van een andere procedure, reeds een akte van bekendheid of verlof om een beëdigde verklaring af te leggen werd verkregen, en die aantoonde dat hij nog steeds in de onmogelijkheid verkeert de akte van geboorte over te leggen, kan deze vervangen door de akte van bekendheid of door het verlof, voor zover de juistheid van de gegevens die zij bevat, niet wordt weerlegd.

Wanneer de overgelegde documenten in een vreemde taal zijn opgesteld, kan de ambtenaar van de burgerlijke stand om een voor eensluidende verklaarde vertaling ervan verzoeken.

Er dient op te worden toegezien dat de overgelegde vreemde documenten op afdoende wijze werden gelegaliseerd, zoals bepaald in artikel 30 van het Wetboek Internationaal Privaatrecht. In dit kader kan o.m. worden verwezen naar de omzendbrief van 14 januari 2015 houdende instructies inzake legalisatie en onderzoek van vreemde documenten (B.S. 22 januari 2015), en de instructies ter zake van de minister van Buitenlandse Zaken.

In het kader van de administratieve vereenvoudiging worden dezelfde regels toegepast als bij de aangifte van het huwelijk wat het opvragen van de documenten door de ambtenaar van de burgerlijke stand zelf betreft.

Zoals bepaald in artikel 327/2, § 3 van het Burgerlijk Wetboek, vraagt de ambtenaar van de burgerlijke stand zelf de volgende documenten op bij de houder van het register :

- het eensluidend verklaard afschrift van de akte van geboorte voor de personen die in België geboren zijn;

- de in België overgeschreven akte van geboorte indien de ambtenaar van de burgerlijke stand de plaats van de overschrijving kent;

- de andere in België opgemaakte of overgeschreven akten van de burgerlijke stand waarvan, in voorkomend geval, de voorlegging wordt vereist.

De betrokken persoon kan evenwel, om persoonlijke redenen, verkiezen om zelf het eensluidend verklaard afschrift van de akte voor te leggen.

Indien een van de betrokken partijen op de datum van de aangifte ingeschreven is in het bevolkings- of vreemdelingenregister, wordt de persoon die het kind wil erkennen bovendien vrijgesteld van de voorlegging van het bewijs van nationaliteit, van burgerlijke staat en van inschrijving in het bevolkings- of vreemdelingenregister van die uitgetrokken persoon. De ambtenaar van de burgerlijke stand voegt een uittreksel uit het Rijksregister bij het dossier. Deze vrijstelling geldt niet voor personen die ingeschreven zijn in het wachtregister.

Er wordt hierbij eveneens verwezen naar de bepalingen ter zake in de omzendbrief van 16 januari 2006 betreffende de wet van 3 december 2005 tot wijziging van de artikelen 64 en 1476 van het Burgerlijk Wetboek en artikel 59/1 van het Wetboek Zegelrechten met het oog op de vereenvoudiging van de formaliteiten voor het huwelijk en de wettelijke samenwoning, die ook hier van overeenkomstige toepassing zijn. Bovendien gelden de gegevens in het Rijksregister tot bewijs van tegendeel, zoals bepaald in artikel 4 van de Wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen.

Les articles 70 à 72ter du Code civil sont applicables par analogie aux personnes qui se trouvent dans l'impossibilité de se procurer leur acte de naissance ou ont des difficultés sérieuses à se le procurer :

- en cas d'impossibilité ou de difficultés sérieuses à produire l'acte de naissance requis pour la reconnaissance, celui-ci peut être remplacé par un acte de notoriété délivré par le juge de paix de son lieu de naissance ou par celui de son domicile et homologué par le tribunal de la famille;

- l'auteur de la reconnaissance ou le parent, né à l'étranger, qui se trouve dans l'impossibilité de se procurer son acte de naissance, doit toutefois produire un document équivalent délivré par les autorités diplomatiques ou consulaires du pays de naissance : en cas d'impossibilité ou de difficultés sérieuses à se procurer un tel document, il peut suppléer à l'acte de naissance en produisant un acte de notoriété délivré par le juge de paix de son domicile. Le juge de paix transmet immédiatement l'acte de notoriété au tribunal de la famille du lieu de la déclaration de la reconnaissance;

- si l'auteur de la reconnaissance ou le parent est dans l'impossibilité de se procurer cet acte de notoriété, il peut y être suppléé, avec l'autorisation du tribunal de la famille, par une déclaration sous serment de l'auteur de la reconnaissance ou du parent lui-même;

- l'auteur de la reconnaissance ou le parent qui, dans le cadre d'une autre procédure, a déjà obtenu un acte de notoriété ou qui a déjà été autorisé à faire une déclaration sous serment et qui établit qu'il est toujours dans l'impossibilité de produire son acte de naissance, peut le suppléer par cet acte de notoriété ou cette autorisation, pour autant que l'exactitude des données qu'il contient ne soit pas réfutée.

Lorsque les documents remis sont établis dans une langue étrangère, l'officier de l'état civil peut en demander une traduction certifiée conforme.

Il convient de veiller à ce que les documents étrangers produits soient dûment légalisés, conformément à l'article 30 du Code de droit international privé. On peut renvoyer à ce propos à la circulaire du 14 janvier 2015 relative à la légalisation et à l'examen des documents étrangers (M.B., 22 janvier 2015), et aux instructions données par le Ministre des Affaires étrangères en la matière.

Dans une optique de simplification administrative, les règles de la déclaration de mariage relatives à la collecte des documents par l'officier de l'état civil lui-même sont également d'application.

Conformément à l'article 327/2, § 3 du Code civil, l'officier de l'état civil demande lui-même au dépositaire du registre les documents suivants :

- la copie certifiée conforme de l'acte de naissance pour les personnes nées en Belgique;

- l'acte de naissance transcrit en Belgique si l'officier de l'état civil connaît le lieu de transcription;

- les autres actes de l'état civil dressés ou transcrits en Belgique dont, le cas échéant, la production est exigée.

La personne concernée peut toutefois, pour des motifs personnels, choisir de remettre elle-même la copie certifiée conforme de l'acte.

Pour autant qu'une des parties concernées soit inscrite dans le registre de la population ou dans le registre des étrangers au jour de la déclaration, le candidat à la reconnaissance est dispensé de remettre la preuve de nationalité, de l'état civil et d'inscription dans le registre de la population ou dans le registre des étrangers de la personne concernée. L'officier de l'état civil joint un extrait du Registre national au dossier. Cette dispense ne vaut pas pour les personnes qui sont inscrites au registre d'attente.

Il est également renvoyé à cet égard aux dispositions en la matière prévues par la circulaire du 16 janvier 2006 relative à la loi du 3 décembre 2005 modifiant les articles 64 et 1476 du Code civil et l'article 59/1 du Code des droits de timbre en vue de simplifier les formalités du mariage et de la cohabitation légale, qui sont ici aussi d'application par analogie. En outre, les données figurant dans le registre national font foi jusqu'à preuve du contraire, comme prévu à l'article 4 de la loi du 8 août 1983 organisant un registre national des personnes physiques.

Niettemin kan de ambtenaar van de burgerlijke stand, indien hij zich onvoldoende ingelicht acht op gemotiveerde wijze, de belanghebbende om de voorlegging van ieder ander bewijs tot staving van die gegevens verzoeken.

De ambtenaar van de burgerlijke stand levert na ontvangst van alle documenten, in voorkomend geval met eensluitend verklaarde vertaling en op afdoende wijze gelegaliseerd, een bericht van ontvangst af aan de erkenner.

Indien niet alle documenten worden voorgelegd, wordt het bericht van ontvangst niet afgeleverd.

Het afleveren van een bericht van ontvangst is niet nodig in de gevallen waar de ambtenaar van de burgerlijke stand de akte van aangifte van erkenning onmiddellijk opmaakt.

Het bericht van ontvangst dient enkel tot bewijs van afgifte van de documenten met het oog op het doen lopen van de termijn waarbinnen de akte van aangifte van erkenning moet worden opgemaakt en bewijst niet dat de documenten als geldig of echt aanvaard werden. De termijn begint te lopen vanaf het ogenblik dat het bericht van ontvangst werd afgegeven.

Wat betreft de geldigheidsduur van de voor te leggen documenten en de grote verschillen daaromtrent tussen de verschillende arrondissementen wordt nogmaals verwezen naar de omzendbrief van 16 januari 2006 betreffende de wet van 3 december 2005 tot wijziging van de artikelen 64 en 1476 van het Burgerlijk Wetboek en artikel 59/1 van het Wetboek Zegelrechten met het oog op de vereenvoudiging van de formaliteiten voor het huwelijk en de wettelijke samenwoning, meer bepaald punt 3 dat melding maakt van drie belangrijke principes die in acht moet worden genomen bij de beoordeling: de moeilijkheidsgraad om bepaalde documenten te verkrijgen, het feit dat het document al eerder werd voorgelegd en de afwezigheid van indicaties dat de situatie van de persoon gewijzigd is sinds de aflevering van het document.

A.3. De akte van aangifte van erkenning moet worden opgemaakt binnen een maand na de afgifte van dit bericht van ontvangst. Deze termijn kan verlengd worden met twee maanden indien de ambtenaar van de burgerlijke stand twijfels heeft over de geldigheid of de echtheid van de overgelegde documenten. In dat geval geeft hij zonder verwijl hiervan kennis aan de betrokkenen. Het is aangewezen de met redenen omklede beslissing om de termijn te verlengen door middel van een aangetekend schrijven met ontvangstmelding of door rechtstreekse overhandiging tegen ontvangsbewijs ter kennis van de belanghebbende partijen te brengen. Indien de ambtenaar van de burgerlijke stand binnen deze termijn geen beslissing heeft genomen over de geldigheid of de echtheid van de documenten is hij verplicht de akte van aangifte van erkenning onverwijld op te stellen.

Het doel van deze verplichting is de opmaak van de akte van aangifte van erkenning binnen een redelijke termijn en te vermijden dat de aangever verschillende maanden moet wachten vooraleer de akte van aangifte van erkenning wordt opgesteld en dus kan worden overgegaan tot het opstellen van de akte van erkenning. Het is aangewezen dat de ambtenaar van de burgerlijke stand de aangever verwittigt wanneer hij beslist om de akte van aangifte op te maken zodat de aangever kan langskomen om de akte van erkenning te laten opmaken.

A.4. De ambtenaar van de burgerlijke stand weigert de akte van aangifte van erkenning op te maken :

- indien de aangever in gebreke blijft de in artikel 327/2 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde documenten over te leggen. Hiermee wordt niet enkel het geval bedoeld waarbij de ambtenaar van de burgerlijke stand van mening is dat door de aangever niet de nodige documenten worden overgelegd voor de samenstelling van het erkenningsdossier, maar ook die gevallen waar deze documenten niet werden gelegaliseerd. Het komt de ambtenaar van de burgerlijke stand toe om te oordelen of aan de in artikel 327/2 van het Burgerlijk Wetboek opgesomde voorwaarden is voldaan, en of het erkenningsdossier wat hem betreft volledig is.

- indien de ambtenaar van de burgerlijke stand de geldigheid of echtheid van de documenten niet erkent.

Toutefois, s'il s'estime insuffisamment informé pour des raisons dûment motivées, l'officier de l'état civil peut demander à l'intéressé de lui remettre toute autre preuve étayant ces données.

Après réception de tous les documents – accompagnés le cas échéant d'une traduction certifiée conforme – dûment légalisés, l'officier de l'état civil délivre un accusé de réception à l'auteur de la reconnaissance.

Si les documents ne sont pas tous produits, l'accusé de réception n'est pas délivré.

La délivrance d'un accusé de réception n'est pas nécessaire dans les cas où l'officier de l'état civil dresse l'acte de déclaration de reconnaissance immédiatement.

L'accusé de réception ne sert qu'à prouver la production des documents en vue de faire courir le délai pendant lequel l'acte de déclaration doit être établi, et ne prouve nullement que les documents sont acceptés comme valides ou authentiques. Le délai commence à courir à partir de la délivrance de l'accusé de réception.

En ce qui concerne la durée de validité des documents à produire et les différences considérables qui existent à ce sujet entre les différents arrondissements, il est une nouvelle fois renvoyé à la circulaire du 16 janvier 2006 relative à la loi du 3 décembre 2005 modifiant les articles 64 et 1476 du Code civil et l'article 59/1 du Code des droits de timbre en vue de simplifier les formalités du mariage et de la cohabitation légale, et plus particulièrement au point 3 qui fait mention de trois principes importants à prendre en considération dans l'appréciation: le degré de difficulté pour obtenir certains documents, le fait que le document a déjà été produit auparavant et l'absence d'indications que la situation de la personne a changé depuis la remise du document.

A.3. L'acte de déclaration doit être dressé dans le mois de la délivrance de cet accusé de réception. Ce délai peut être prolongé de deux mois si l'officier de l'état civil a des doutes sur la validité ou l'authenticité des documents remis. Dans ce cas, il notifie sans délai sa décision aux personnes concernées. Il est recommandé d'aviser les parties intéressées de la décision motivée de prolonger le délai par envoi recommandé avec accusé de réception ou par remise directe contre récépissé. Si l'officier de l'état civil n'a pas statué sur la validité ou l'authenticité des documents avant l'écoulement de ce délai, il est contraint de dresser l'acte de déclaration sans délai.

Le but de cette obligation est l'établissement de l'acte de déclaration dans un délai raisonnable et d'éviter que l'auteur de la reconnaissance ne doive attendre plusieurs mois avant que l'acte de déclaration soit établi et qu'il puisse donc être procédé à l'établissement de l'acte de reconnaissance. Il est indiqué que l'officier de l'état civil informe le déclarant lorsqu'il décide d'établir l'acte de déclaration, de sorte que le déclarant puisse passer pour faire établir l'acte de reconnaissance.

A.4. L'officier de l'état civil refuse de dresser l'acte de déclaration de reconnaissance :

- si le déclarant reste en défaut de déposer les documents énumérés dans l'article 327/2 du Code civil. On vise non seulement l'hypothèse où l'officier de l'état civil estime que le déclarant ne lui remet pas les documents nécessaires pour la composition du dossier de reconnaissance mais aussi les cas où ces documents ne sont pas légalisés. Il appartient à l'officier de l'état civil d'apprécier s'il est satisfait aux conditions énumérées à l'article 327/2 du Code civil, et si, en ce qui le concerne, le dossier de reconnaissance est complet.

- si l'officier de l'état civil ne reconnaît pas la validité ou l'authenticité de ces documents.

De met redenen omklede weigeringsbeslissing wordt zonder verwijl ter kennis gebracht van de aangever door middel van een aangetekend schrijven met ontvangstmelding of door rechtstreekse overhandiging ervan tegen ontvangstbewijs aan de aangever. Deze kennisgeving dient bovendien melding te maken van de beroepsmogelijkheden waarover de aangever beschikt. Tezelfdertijd maakt de ambtenaar van de burgerlijke stand, bij voorkeur door middel van e-mail en bij ontstentenis hiervan door middel van fax of gewone brief een afschrift van zijn beslissing, samen met een kopie van alle nuttige documenten, over aan de procureur des Konings van het gerechtelijk arrondissement waarin de weigering plaatsvond. Hierdoor beschikt de procureur des Konings bij een eventueel beroep tegen de weigeringsbeslissing van de ambtenaar van de burgerlijke stand onmiddellijk over de nodige elementen.

Tegen de weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om een akte van aangifte van erkenning op te maken, is voorzien in een beroepsmogelijkheid : de aangever kan binnen de maand na de kennisgeving van de weigeringsbeslissing een beroep instellen bij de familierechtbank.

A.5. De akten van aangifte van erkenning dienen te worden ingeschreven in een enkel register, dat op het einde van ieder jaar op de griffie van de rechtbank van eerste aanleg moet worden neergelegd. Voor de akte van aangifte van erkenning op het ogenblik van de geboorteaangifte of na de geboorte kan de volgende tekst worden voorgesteld :

Akte van Aangifte van erkenning : Nr.

Kind

Naam :

Voornamen :

Geboorteplaats :

Geboortedatum :

Aangever

Naam :

Voornamen :

Geboorteplaats :

Geboortedatum :

Woonplaats :

Andere ouder

Naam :

Voornamen :

Geboorteplaats :

Geboortedatum :

Woonplaats :

Aangifte van erkenning

Plaats :

Datum :

Toestemming : (indien voorhanden, van ouder ten aanzien wie afstammingsband reeds vaststaat en/of kind)

Door : (verschijnende partijen)

Voor : (ambtenaar van de burgerlijke stand)

Handtekening : (ambtenaar van de burgerlijke stand)

Gelet op de mogelijkheid om de geboorteaangifte te doen in het ziekenhuis, kan de akte van aangifte van erkenning ook in de kraamkliniek worden opgemaakt ten behoeve van een eventuele erkenning in de geboorteakte. Dezelfde voorwaarden inzake bewaring, vervoer, splitsing en nummering gelden als voor de geboorteregisters in het ziekenhuis.

Voor de akte van aangifte van erkenning voor de geboorte kan de volgende tekst worden voorgesteld :

Akte van Aangifte van erkenning voor de geboorte : Nr.

Aangever

Naam :

Voornamen :

Geboorteplaats :

Geboortedatum :

La décision de refus motivée est notifiée sans délai au déclarant par envoi recommandé avec accusé de réception, ou lui est remise directement, contre récépissé. Cette notification doit en outre mentionner les possibilités de recours dont dispose le déclarant. L'officier de l'état civil transmet en même temps, de préférence par e-mail et à défaut par fax ou par simple lettre, une copie de sa décision, accompagnée d'une copie de tous documents utiles, au procureur du Roi de l'arrondissement judiciaire dans lequel le refus a été exprimé. De cette manière, le procureur du Roi dispose immédiatement des éléments pertinents, en cas de recours contre la décision de refus de l'officier de l'état civil.

Une possibilité de recours contre le refus de l'officier de l'état civil de dresser un acte de déclaration de reconnaissance est ouverte : le déclarant peut introduire un recours dans le mois qui suit la notification de la décision de refus, devant le tribunal de la famille.

A.5. Les actes de déclaration de reconnaissance doivent être inscrits dans un registre unique, qui doit être déposé à la fin de chaque année au greffe du tribunal de première instance. Le texte suivant peut être proposé pour l'acte de déclaration de reconnaissance au moment de la déclaration de naissance ou après la naissance :

Acte de déclaration de reconnaissance : N°

Enfant

Nom :

Prénoms :

Lieu de naissance :

Date de naissance :

Déclarant

Nom :

Prénoms :

Lieu de naissance :

Date de naissance :

Domicile :

Autre parent

Nom :

Prénoms :

Lieu de naissance :

Date de naissance :

Domicile :

Déclaration de reconnaissance

Lieu :

Date :

Consentement : (le cas échéant, du parent à l'égard duquel le lien de filiation est déjà établi et/ou de l'enfant)

Par : (parties comparantes)

Devant : (officier de l'état civil)

Signature : (officier de l'état civil)

Vu la possibilité de faire la déclaration de naissance à l'hôpital, l'acte de déclaration de reconnaissance peut lui aussi être établi à la maternité pour qu'éventuellement la reconnaissance figure dans l'acte de naissance. Les mêmes conditions en matière de conservation, de transport, de division et de numérotation que celles relatives aux registres des naissances à l'hôpital sont d'application.

En ce qui concerne l'acte de déclaration de reconnaissance prénatale, le texte suivant peut être proposé :

Acte de déclaration de reconnaissance avant la naissance : N°

Déclarant

Nom :

Prénoms :

Lieu de naissance :

Date de naissance :

Woonplaats :

Moeder

Naam :

Voornamen :

Geboorteplaats :

Geboortedatum :

Woonplaats :

Vermoedelijke bevallingsdatum :

Aangifte van erkenning voor geboorte

Plaats :

Datum :

Toestemming : (indien voorhanden)

Door : (verschijnende partijen)

Voor : (ambtenaar van de burgerlijke stand)

Handtekening : (ambtenaar van de burgerlijke stand)

A.6. In de meerderheid van de gevallen, met name wanneer alle partijen de Belgische nationaliteit hebben of duurzaam verblijven in België en geboren zijn in België of hun geboorteakte in België werd overgeschreven, zullen de akte van aangifte van erkenning en de akte van erkenning gelijktijdig kunnen worden opgemaakt waardoor de procedure van erkenning van een kind geen vertraging zal oplopen.

Wanneer partijen de Belgische nationaliteit hebben of duurzaam verblijven in België én geboren zijn in België of hun geboorteakte in België werd overgeschreven, niet alle voor de akte van aangifte noodzakelijke documenten onmiddellijk kunnen voorleggen én er geen enkele aanwijzing is dat de erkenning een frauduleus karakter zou kunnen hebben, dan is het niet nodig dat de erkenner, en in voorkomend geval, de persoon die zijn voorafgaande toestemming moet geven, een tweede maal verschijnen voor de ambtenaar van de burgerlijke stand. In dat geval kunnen de akte van aangifte van erkenning en de akte van erkenning of geboorteakte gelijktijdig worden opgemaakt en ondertekend worden door de partijen en de ambtenaar van de burgerlijke stand en dit in de volgende gevallen :

- wanneer de noodzakelijke akten ter beschikking zijn in de eigen registers;

- wanneer hetzelfde ouderpaar reeds eerder een kind erkende bij een ambtenaar van de burgerlijke stand : de ambtenaar van de burgerlijke stand kan zich dan als voldoende ingelicht beschouwen. De voorwaarden en identiteit van de ouders werd reeds nagekeken bij de eerdere erkenning. Bij een nieuw element (bv. discrepantie tussen de huidige inschrijving in het Rijksregister en de toenmalige erkenningsakte) kan geopteerd worden om voorafgaandelijk aan de akte van aangifte van erkenning de documenten op te vragen;

- wanneer de voor te leggen documenten kunnen aangeleverd worden door Belgische overheden en dit ongeacht de nationaliteit van de betrokkene (vb. een persoon met een andere nationaliteit, maar geboren in België);

- wanneer de documenten die uit het buitenland moeten komen beschikbaar zijn in een ander gemeentelijk dossier (vb. nationaliteit, huwelijk, wettelijke samenwoning, dossier vreemdelingenzaken, adoptie, enz.).

B. Opstellen van de akte van erkenning – uitstel of weigering door de ambtenaar van de burgerlijke stand.

B.1. Artikel 330/2 van het Burgerlijk Wetboek voorziet in de uitdrukkelijke mogelijkheid om het akteren van de erkenning uit te stellen of te weigeren.

Indien er een ernstig vermoeden bestaat dat de aangifte van erkenning betrekking heeft op een frauduleuze erkenning zoals bepaald in artikel 330/1 van het Burgerlijk Wetboek weigert de ambtenaar van de burgerlijke stand de erkenning te akteren. Het Burgerlijk Wetboek biedt de ambtenaar van de burgerlijke stand een wettelijke basis waarop hij kan weigeren de erkenning te akteren. De ambtenaar van de burgerlijke stand moet immers nagaan of aan alle voorwaarden voor het erkennen van een kind is voldaan. Het is de bedoeling dat de ambtenaar van de burgerlijke stand in het kader van de strijd tegen frauduleuze erkenningen niet enkel een passieve, maar ook een actieve en preventieve rol vervult. Het voorafgaand onderzoek om na te gaan of aan alle wettelijke voorwaarden is voldaan, behoort tot de essentie van zijn bevoegdheid. De door de ambtenaar van de burgerlijke stand uitgevoerde controle slaat zowel op de vervulling van de positieve voorwaarden als op het bepalen van het toepasselijk recht. Deze controle behelst ook het onderzoek of de erkenning al dan niet een frauduleuze erkenning is. Aldus moet de ambtenaar van de burgerlijke stand ook nagaan of is voldaan aan hetgeen bepaald is in artikel 330/1 van het Burgerlijk Wetboek. Er dient echter te worden vermeden dat

Domicile :

Mère

Nom :

Prénoms :

Lieu de naissance :

Date de naissance :

Domicile :

Date probable de l'accouchement :

Déclaration de reconnaissance prénatale

Lieu :

Date :

Consentement : (le cas échéant)

Par : (parties comparantes)

Devant : (officier de l'état civil)

Signature : (officier de l'état civil)

A.6. Dans la plupart des cas, notamment lorsque toutes les parties ont la nationalité belge ou ont leur résidence habituelle en Belgique et sont nés en Belgique ou lorsque leur acte de naissance a été transcrit en Belgique, l'acte de déclaration de reconnaissance et l'acte de reconnaissance peuvent être établis simultanément, ce qui ne devrait pas occasionner de retard dans la procédure de reconnaissance d'un enfant.

Lorsque les parties qui ont la nationalité belge ou ont leur résidence habituelle en Belgique et sont nés en Belgique ou qui ont fait transcrire leur acte de naissance en Belgique, ne peuvent pas présenter les documents nécessaires immédiatement et s'il n'y a aucune indication sérieuse que la reconnaissance aurait un caractère frauduleux, une deuxième comparution de l'auteur de la reconnaissance et, le cas échéant, de la personne qui doit donner son consentement préalable, devant l'officier de l'état civil, n'est pas requise. Dans ce cas, l'acte de déclaration de reconnaissance et l'acte de reconnaissance peuvent être établis simultanément et signés par les parties et l'officier de l'état civil et ce, dans les cas suivants :

- lorsque les actes nécessaires sont disponibles dans les propres registres;

- lorsque le même couple de parents a déjà reconnu auparavant un enfant auprès de l'officier de l'état civil : l'officier de l'état civil peut dès lors se considérer comme suffisamment informé. Les conditions et l'identité des parents ont déjà été vérifiées lors de la précédente reconnaissance. En cas de nouvel élément (p. ex. disparité entre l'actuelle inscription au registre national et l'acte de reconnaissance de l'époque), il peut être décidé de demander les documents préalablement à l'acte de déclaration de reconnaissance;

- lorsque les documents à produire peuvent être délivrés par les autorités belges et ce, indépendamment de la nationalité de l'intéressé (p. ex. une personne qui a une autre nationalité mais qui est née en Belgique);

- lorsque les documents qui doivent arriver de l'étranger sont disponibles dans un autre dossier communal (p. ex. nationalité, mariage, cohabitation légale, dossier étrangers, adoption, etc.).

B. Etablissement de l'acte de reconnaissance – refus ou sursis par l'officier de l'état civil

B.1. L'article 330/2 du Code civil prévoit explicitement la possibilité pour l'officier de l'état civil de différer ou de refuser d'acter la reconnaissance.

Lorsqu'il existe une présomption sérieuse que la déclaration de reconnaissance constitue un cas de reconnaissance frauduleuse dont il est question à l'article 330/1 du Code civil, l'officier de l'état civil refuse d'acter la reconnaissance. Le Code civil offre à l'officier de l'état civil une base légale pour refuser d'acter la reconnaissance. L'officier de l'état civil doit en effet vérifier que toutes les conditions requises pour la reconnaissance d'un enfant sont remplies. L'idée est que l'officier de l'état civil a, dans le cadre de la lutte contre les reconnaissances de complaisance, un rôle non seulement passif, mais également actif et préventif à jouer. L'enquête préalable destinée à vérifier que toutes les conditions sont respectées, est l'essence même de sa compétence. Le contrôle effectué par l'officier de l'état civil porte aussi bien sur la réunion des conditions positives que sur la détermination de la loi applicable. Ce contrôle inclut aussi l'examen du caractère frauduleux ou non de la reconnaissance projetée. L'officier de l'état civil doit ainsi également vérifier s'il est satisfait au prescrit de l'article 330/1 du Code civil. Il faut toutefois éviter que chaque reconnaissance qui présente un élément d'extranéité soit, prima facie, qualifiée de suspecte. Le droit fondamental à la filiation requiert que l'on fasse preuve d'une certaine

elke erkenning met een buitenlands aspect *prima facie* als verdacht wordt bestempeld. Het principiële recht op afstamming vereist dat men op dat vlak enige omzichtigheid aan de dag legt.

Het gaat hier evenwel om een objectieve beoordeling. De ambtenaar van de burgerlijke stand gaat na of aan alle wettelijke voorwaarden is voldaan alvorens de erkenning vast te stellen en dit op basis van de documenten die hem worden voorgelegd. Het is evenwel niet aan de ambtenaar van de burgerlijke stand om te oordelen of de vaststelling van een afstammingsband al dan niet in het belang is van het kind. Deze subjectieve beoordelingsbevoegdheid behoort toe aan de rechter.

Wanneer echter uit een geheel van omstandigheden blijkt dat de intentie van de erkenner, kennelijk niet gericht is op het vaststellen van een afstammingsband ten aanzien van het kind, maar enkel gericht is op het voor zichzelf, voor het kind of voor de persoon die zijn voorafgaande toestemming voor de erkenning moet geven, bekomen van een verblijfsrechtelijk voordeel dat verbonden is aan de vaststelling van een afstammingsband, moet de ambtenaar van de burgerlijke stand weigeren de erkenning te akteren. Wanneer men zich beroept op het frauduleus karakter van een erkenning, moet men duidelijke indicaties hebben dat de erkenning niet gericht is op het tot stand brengen van een ouder-kind relatie met de bijhorende ouderlijke verantwoordelijkheden, maar uitsluitend op het bekomen van een verblijfsrechtelijk voordeel. De interpretatie die in de rechtspraak en rechtsleer aan de termen “kennelijk” en “enkel” wordt gegeven in het kader de strijd tegen schijnhuwelijken (artikel 146*bis* van het Burgerlijk Wetboek) en schijnwettelijke samenwoningen (artikel 1476*bis* van het Burgerlijk Wetboek) zijn van overeenkomstige toepassing op de frauduleuze erkenningen.

Een combinatie van o.m. volgende factoren kan een ernstige aanduiding vormen dat een frauduleuze erkenning wordt beoogd :

- De aangever heeft een groot aantal kinderen erkend bij verschillende partners, al dan niet met verblijfsrechtelijke gevolgen;
- De aangever en de ouder ten aanzien van wie de afstamming van het kind vaststaat hebben elkaar vóór de aangifte van de erkenning nooit eerder ontmoet;
- De aangever en de ouder ten aanzien van wie de afstamming van het kind vaststaat kennen elkaars naam of nationaliteit niet;
- De aangever en de ouder ten aanzien van wie de afstamming van het kind vaststaat hebben geen affectieve relatie gehad en een gezin gevormd of minstens verbleven op eenzelfde adres;
- De aangever kan onmogelijk de biologische vader zijn van het kind op basis van het attest van de zwangerschap;
- Een van de aangever en de ouder ten aanzien van wie de afstamming van het kind vaststaat weet niet waar de andere werkt;
- Verklaringen omtrent de omstandigheden van de ontmoeting of relatie lopen manifest uiteen;
- Eén van de partijen bevindt zich in een zwakke sociale positie (vb. alleenstaande moeder, enz.);
- De aangever is gehuwd met een andere persoon of leeft samen met een andere persoon dan de andere ouder van het kind;
- Een som geld of andere waardevolle goederen worden beloofd voor de erkenning van het kind of om een voorafgaande toestemming in de erkenning te geven;
- Er is sprake van een georganiseerd karakter (vb. gebruik van een tussenpersoon, enz.);
- De aangever of de ouder ten aanzien van wie de afstamming van het kind vaststaat heeft reeds een of meerdere pogingen gedaan om een schijnhuwelijk of schijnwettelijke samenwoning te sluiten;
- De aangever of de ouder ten aanzien van wie de afstamming van het kind vaststaat heeft reeds een of meerdere pogingen gedaan om een frauduleuze erkenning te laten akteren;
- De aangever of de ouder ten aanzien van wie de afstamming van het kind vaststaat is niet geslaagd in alle wettelijke mogelijkheden om zich in België te vestigen : wanneer één van de partijen zich in een illegale of precare verblijfstoestand bevindt, eerdere verblijfsaanvragen telkens werden geweigerd, bevelen om het grondgebied te verlaten werden genegeerd, bestaat er een risico dat men via de erkenning van het kind zijn verblijfsituatie wenst te regulariseren;

prudence à ce niveau.

Il s'agit toutefois ici d'une appréciation objective. L'officier de l'état civil vérifie s'il est satisfait à toutes les conditions légales avant d'établir la reconnaissance et ce, sur la base des documents qui lui sont soumis. Il n'appartient toutefois pas à l'officier de l'état civil de juger si l'établissement d'un lien de filiation est dans l'intérêt ou non de l'enfant. Ce pouvoir d'appréciation subjectif appartient au juge.

Toutefois, l'officier de l'état civil doit refuser d'acter la reconnaissance lorsqu'il ressort d'une combinaison de circonstances que l'intention de l'auteur de la reconnaissance n'est manifestement pas l'établissement d'un lien de filiation à l'égard d'un enfant, mais uniquement l'obtention d'un avantage en matière de séjour, lié à l'établissement d'un lien de filiation, pour lui-même, pour l'enfant ou pour la personne qui doit donner son consentement préalable à la reconnaissance. Si l'on invoque le caractère frauduleux d'une reconnaissance, il faut disposer d'éléments indiquant clairement que la reconnaissance ne vise manifestement pas la création d'une relation parent-enfant avec les responsabilités parentales qui en découlent, mais uniquement un avantage en matière de séjour. L'interprétation que la jurisprudence et la doctrine donnent aux termes « manifestement » et « uniquement » dans le cadre de la lutte contre les mariages de complaisance (article 146*bis* du Code civil) et des cohabitations légales de complaisance (article 1476*bis* du Code civil) s'applique par analogie aux reconnaissances frauduleuses.

Une combinaison des facteurs suivants peut, entre autres, constituer une indication sérieuse qu'il s'agit d'une reconnaissance frauduleuse :

- Le déclarant a reconnu un grand nombre d'enfants chez plusieurs partenaires, que cela ait des conséquences en matière de séjour ou pas;
- Le déclarant et le parent à l'égard duquel la filiation est établie ne se sont jamais rencontrés avant la déclaration de reconnaissance;
- Le déclarant et le parent à l'égard duquel la filiation est établie ne connaissent pas leur nom ou leur nationalité respectives;
- Le déclarant et le parent à l'égard duquel la filiation est établie n'ont pas eu de relation affective et n'ont pas constitué une famille ou du moins résidé à la même adresse;
- Il n'y a aucune chance que le déclarant soit le père biologique sur base de l'attestation de grossesse;
- Le déclarant ou le parent à l'égard duquel la filiation est établie ignore l'endroit où l'autre travaille;
- Il y a une divergence manifeste entre les déclarations sur les circonstances de la rencontre ou de la relation;
- Une des parties se trouve dans une position sociale précaire (p.ex. une mère isolée, etc.);
- Le déclarant est marié ou vit avec une autre personne que le parent à l'égard duquel la filiation est établie;
- Une somme d'argent ou d'autres valeurs sont promises pour faire la reconnaissance ou donner son consentement préalable à la reconnaissance;
- La reconnaissance semble revêtir un caractère organisé (p. ex. l'intervention d'un intermédiaire, etc.);
- Le déclarant ou le parent à l'égard duquel la filiation est établie a déjà fait une ou plusieurs tentatives de mariage de complaisance ou de cohabitation légale de complaisance;
- Le déclarant ou le parent à l'égard duquel la filiation est établie a déjà tenté de faire acter une reconnaissance frauduleuse à une ou plusieurs reprises;
- Le déclarant ou le parent à l'égard duquel la filiation est établie a échoué dans toutes ses tentatives légales de s'établir en Belgique : lorsqu'une des parties se trouve en situation précaire ou illégale, que les demandes de séjour antérieures se sont soldées par un refus, qu'il y a eu un ordre de quitter le territoire, qu'il y a un risque que la reconnaissance de l'enfant n'ait d'autre objectif que de régulariser son séjour;

- Een groot of te klein leeftijdsverschil tussen de erkenner en het kind;
  - Een groot leeftijdsverschil tussen de erkenner en de andere ouder van het kind;
- In dit kader kan de ambtenaar van de burgerlijke stand zich o.m. baseren op :
- Nagetrokken verklaringen of getuigenissen van de partijen zelf of van derden;
  - Bepaalde geschriften van de partijen zelf of van derden;
  - Onderzoeken door politiediensten, uitgevoerd in opdracht van het openbaar ministerie.

Er dient op te worden gewezen dat het recht op afstamming of vaststellen van een afstammingsband wordt gegarandeerd door artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele vrijheden, artikel 23 van het Internationaal Verdrag inzake Burgerlijke en Politieke Rechten en artikel 7.1 van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Dit recht is niet verbonden aan de verblijfstoestand van de betrokken partijen. Hieruit volgt dat de ambtenaar van de burgerlijke stand de opmaak van de akte van aangifte van erkenning of de akte van erkenning niet kan weigeren op grond van het loutere feit dat een van de partijen illegaal in het Rijk verblijft.

Er moet sprake zijn van een ernstig vermoeden, waarbij binnen een zo beperkt mogelijke termijn de afweging moeten worden gemaakt om het opmaken van de akte van erkenning al dan niet uit te stellen of te weigeren. Een snelle vestiging van de afstammingsband is te allen tijde in het belang van het kind.

B.2. Bij een weigering brengt de ambtenaar van de burgerlijke stand zijn met redenen omklede beslissing onverwijld ter kennis van de aangever door middel van een aangetekend schrijven met ontvangstmelding of door rechtstreekse overhandiging tegen ontvangstbewijs aan betrokkene van de gemotiveerde weigeringsbeslissing. Deze kennisgeving dient bovendien melding te maken van de mogelijkheid waarover de aangever beschikt om een onderzoek naar vaderschap, meemoederschap of moederschap in te stellen. Tezelfdertijd zendt hij bij voorkeur door middel van e-mail en bij ontstentenis hiervan door middel van fax of gewone brief, een afschrift, en een kopie van alle nuttige documenten, aan de bevoegde procureur des Konings en aan de Dienst Vreemdelingenzaken. Hierdoor beschikt de procureur des Konings bij een eventueel onderzoek naar moederschap, vaderschap of meemoederschap ten aanzien van het kind onmiddellijk over de nodige elementen, en kan hij, indien hij dit noodzakelijk acht, zelfs ambtshalve optreden tegen de beslissing van de ambtenaar van de burgerlijke stand door het instellen van een gerechtelijk onderzoek naar moederschap, vaderschap of meemoederschap. In geval van weigering om de erkenning te akteren, kan de persoon die de afstammingsband wil laten vaststellen een vordering tot onderzoek naar het moederschap, vaderschap of meemoederschap instellen bij de familierechtbank van de plaats van aangifte van de erkenning.

Indien de ambtenaar van de burgerlijke stand evenwel beslist de akte van erkenning op te stellen of indien de ambtenaar van de burgerlijke stand niet binnen de in artikel 330/2 van het Burgerlijk Wetboek bepaalde termijn een definitieve beslissing heeft genomen en de erkenning onverwijld moet akteren, dan moet de aangever opnieuw aanwezig zijn, tenzij bij voorlegging van een bijzondere en authentieke volmacht (artikel 36 Burgerlijk Wetboek). De persoon of personen die hun toestemming moeten geven, moeten eveneens aanwezig zijn, tenzij hun toestemming reeds werd geakteerd in de akte van aangifte. Het verdient de aanbeveling om de partijen hiervan uitdrukkelijk te verwittigen zodat ze zo snel mogelijk de erkenning kunnen laten akteren.

B.3. Indien er een ernstig vermoeden bestaat dat de aangifte van erkenning betrekking heeft op een frauduleuze erkenning, kan de ambtenaar van de burgerlijke stand het akteren van de erkenning uitstellen gedurende ten hoogste twee maanden vanaf de opmaak van de akte van aangifte. Het uitstellen van het akteren van de erkenning moet de ambtenaar van de burgerlijke stand mogelijk maken om, indien hij dit nodig acht, de procureur des Konings van het gerechtelijk arrondissement waarin de persoon die het kind wil erkennen voornemens is het kind te erkennen hierover om advies te verzoeken en om bijkomend onderzoek te verrichten om na te gaan of het wel degelijk om een mogelijke frauduleuze erkenning gaat.

De ambtenaar van de burgerlijke stand geeft van het uitstel zonder verwijld kennis aan de aangever. Het is aangewezen de met redenen omklede beslissing om het akteren van de erkenning uit te stellen door middel van een aangetekend schrijven met ontvangstmelding of door rechtstreekse overhandiging tegen ontvangstbewijs ter kennis te brengen van de aangever.

- Une grande ou une trop petite différence d'âge entre le déclarant et l'enfant;
- Une grande différence d'âge entre le déclarant et le parent à l'égard duquel la filiation est établie;

Dans ce cadre, l'officier de l'état civil peut se fonder, entre autres, sur :

- Les déclarations ou les témoignages des parties elles-mêmes ou de tiers qu'il a vérifiés;
- Certains écrits des parties elles-mêmes ou de tiers;
- Des enquêtes effectuées par des services de police sur demande du ministère public.

Il convient d'insister sur le fait que le droit à la filiation est garanti par l'article 8 de la Convention européenne de Sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales, l'article 23 du Pacte international relatif aux Droits civils et politiques et l'article 7.1 de la Convention internationale relative aux droits de l'enfant. Ce droit n'est pas subordonné à la situation de séjour des parties concernées. Il en résulte que l'officier de l'état civil ne peut refuser de dresser l'acte de déclaration de reconnaissance et d'acter la reconnaissance pour le seul motif qu'un des parties séjourne de manière illégale dans le Royaume.

Il doit être question d'une présomption sérieuse, en raison de laquelle on peut considérer, dans des délais aussi courts que possible, qu'il faille surseoir à ou refuser l'établissement de l'acte de reconnaissance, ou non. Un établissement rapide du lien de filiation est toujours dans l'intérêt de l'enfant.

B.2. En cas de refus, l'officier de l'état civil notifie sans délai sa décision motivée au déclarant par envoi recommandé avec accusé de réception, ou la lui remet directement, contre récépissé. Cette notification doit en outre mentionner la possibilité pour le déclarant d'introduire une demande de recherche de maternité, de paternité ou de comaternité. En même temps, il en envoie, de préférence par e-mail et à défaut par fax ou par simple lettre, une copie, avec une copie de tous documents utiles, au procureur du Roi compétent et à l'Office des étrangers. De cette manière, le procureur du Roi dispose immédiatement des éléments pertinents, en cas de recherche de maternité, de paternité ou de comaternité, et il peut lui-même, s'il l'estime nécessaire, agir d'office contre la décision de l'officier de l'état civil en introduisant une demande de recherche de maternité, de paternité ou de comaternité. En cas de refus d'acter la reconnaissance, la personne qui veut établir le lien de filiation peut introduire une demande en recherche de maternité, de paternité ou de comaternité, auprès du tribunal de la famille du lieu de déclaration de la reconnaissance.

Si l'officier de l'état civil décide toutefois de rédiger l'acte de reconnaissance ou si l'officier de l'état civil n'a pas pris de décision définitive dans le délai fixé à l'article 330/2 du Code civil et doit acter la reconnaissance sans délai, le déclarant doit être à nouveau présent, sauf en cas de présentation d'une procuration spéciale et authentique (article 36 du Code civil). La personne ou les personnes qui doivent donner leur consentement doivent également être présentes, à moins que leur consentement n'ait déjà été acté dans l'acte de déclaration. Il est recommandé d'en informer expressément les parties de sorte qu'elles puissent faire acter la reconnaissance dans les plus brefs délais.

B.3. S'il existe une présomption sérieuse que la reconnaissance soit un cas de reconnaissance frauduleuse, l'officier de l'état civil peut surseoir à acter la reconnaissance pendant un délai maximal de deux mois à compter de la date de l'établissement de l'acte de déclaration. Le report d'acter la reconnaissance doit permettre à l'officier de l'état civil, s'il l'estime nécessaire, de requérir à ce propos l'avis du procureur du Roi de l'arrondissement judiciaire dans lequel la personne qui veut reconnaître l'enfant a l'intention de reconnaître l'enfant, et de procéder à une enquête complémentaire pour vérifier s'il s'agit bel et bien d'une éventuelle reconnaissance frauduleuse.

L'officier de l'état civil avise les parties intéressées sans délai du report. Il est recommandé d'avertir le déclarant de la décision motivée reportant l'acte de reconnaissance par envoi recommandé avec accusé de réception, ou par remise directe contre accusé de réception.

De procureur des Konings kan de termijn van twee maanden verlengen met een periode van drie maanden. In dat geval geeft hij daarvan kennis aan de ambtenaar van de burgerlijke stand. De ambtenaar van de burgerlijke stand stelt op zijn beurt de aangever hiervan in kennis. Het is aangewezen de verlenging van de termijn ter kennis te brengen door middel van een aangetekend schrijven met ontvangstmelding of door rechtstreekse overhandiging tegen ontvangstbewijs aan betrokkene van de beslissing tot verlenging.

Wanneer de ambtenaar van de burgerlijke stand binnen de hierboven vermelde termijn van twee maanden, eventueel verlengd met drie maanden, nog geen definitieve beslissing heeft genomen, dient hij onverwijld de erkenning te akteren.

C. Erkenning in het buitenland

Artikel 330/1 van het Burgerlijk Wetboek is ook van toepassing op erkenningen gedaan in het buitenland. Artikel 27, § 1 van het Wetboek van internationaal privaatrecht dat bepaalt aan welke voorwaarden een buitenlandse authentieke akte van de burgerlijke stand moet voldoen om erkend te worden, verwijst onder meer naar het toepasselijk recht overeenkomstig dewelke de buitenlandse akte van de burgerlijke stand rechtsgeldig moet worden vastgesteld. Onder het toepasselijk recht worden ook de voorrangsregels zoals bedoeld in artikel 20 van het Wetboek van internationaal privaatrecht begrepen.

De erkenning van een buitenlandse erkenningsakte kan dus geweigerd worden op grond van artikel 330/1 van het Burgerlijk Wetboek. Desgevallend kan de ambtenaar van de burgerlijke stand bij ernstige twijfel overeenkomstig artikel 31 van het Wetboek Internationaal Privaatrecht het advies inwinnen van het openbaar ministerie.

D. Specifieke nietigheidsgrond

D.1. Artikel 330/1 van het Burgerlijk Wetboek voorziet in een specifieke nietigheidsgrond voor frauduleuze erkenningen. Dit artikel bepaalt uitdrukkelijk dat er geen afstammingsband is tussen het kind en de erkenner wanneer uit een geheel van omstandigheden blijkt dat de intentie van de erkenner, kennelijk enkel gericht is op het voor zichzelf, voor het kind of voor de persoon die zijn voorafgaande toestemming voor de erkenning moet geven, bekomen van een verblijfsrechtelijk voordeel dat verbonden is aan de vaststelling van een afstammingsband.

Artikel 330/3 van het Burgerlijk Wetboek verwijst bovendien naar artikel 330/1. Hierdoor voorziet de wet expliciet dat de nietigheid van de erkenning kan gevorderd worden door de procureur des Konings op grond van het feit dat het een frauduleuze erkenning betreft.

In artikel 79^{quater} van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, is voorzien dat ook de strafrechter die een veroordeling uitspreekt wegens frauduleuze erkenning of die de schuld in hoofde van die inbreuk vaststelt, de nietigheid van de erkenning kan uitspreken op vordering van het openbaar ministerie of enige belanghebbende partij.

Artikel 330/1 van het Burgerlijk Wetboek vormt bovendien een voorrangsregel (politiewet) zoals bedoeld in artikel 20 van het Wetboek van internationaal privaatrecht. Deze voorrangsregel dient toegepast te worden telkens de vaststelling van een afstammingsband voor minstens één van de betrokken partijen een verblijfsrechtelijk gevolg kan hebben, dus ook indien het op basis van artikel 62 van het Wetboek van internationaal recht vastgestelde toepasselijk recht op de afstamming niet het Belgisch recht is. Onder het toepasselijk recht worden ook de voorrangsregels zoals bedoeld in artikel 20 van het Wetboek van internationaal privaatrecht begrepen.

D.2. Wanneer een erkenning werd nietig verklaard door een in kracht van gewijsde gegane vonnis of arrest, stuurt de griffier, onverwijld, een uittreksel bevattende het beschikkende gedeelte en de vermelding van de dag van het in kracht van gewijsde treden van het vonnis of arrest aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de plaats waar de akte van erkenning werd opgemaakt, of wanneer de akte van erkenning niet in België werd opgemaakt, aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van Brussel, en aan de Dienst Vreemdelingenzaken. De ambtenaar van de burgerlijke stand schrijft het beschikkende gedeelte onverwijld over in zijn registers en hij maakt er melding van op de kant van de akte van geboorte van het kind, indien deze in België is opgemaakt of overgeschreven.

Le procureur du Roi peut prolonger de trois mois le délai de deux mois. Dans ce cas, il en avise l'officier de l'état civil. L'officier de l'état civil en informe, à son tour, les parties intéressées. Il est recommandé d'avertir le déclarant, soit par envoi recommandé avec accusé de réception, soit par remise directe avec récépissé, de la décision de prolongation.

Lorsque l'officier de l'état civil n'a pas encore pris de décision définitive endéans le délai de deux mois susmentionné, éventuellement prolongé de trois mois, il doit acter la reconnaissance sans délai.

C. Reconnaissances faites à l'étranger

L'article 330/1, du Code civil est aussi applicable aux reconnaissances faites à l'étranger. L'article 27, § 1er, du Code de droit international privé qui détermine les conditions auxquelles un acte authentique étranger de l'état civil doit satisfaire pour être reconnu, effectuée, entre autres, un renvoi à la loi applicable aux conditions de validité de l'acte de l'état civil étranger. Par droit applicable, on entend également les règles spéciales d'applicabilité visées à l'article 20 du Code de droit international privé.

La reconnaissance d'un acte de reconnaissance étranger peut donc être refusée sur la base de l'article 330/1 du Code civil. Le cas échéant, l'officier de l'état civil peut, en cas de doute sérieux, demander l'avis du ministère public, conformément à l'article 31 du Code de droit international privé.

D. Cause spécifique de nullité

D.1. L'article 330/1 du Code civil prévoit une cause spécifique de nullité pour les reconnaissances frauduleuses. Cet article dispose expressément qu'il n'y a pas de lien de filiation entre l'enfant et l'auteur de la reconnaissance lorsqu'il ressort d'une combinaison de circonstances que l'intention de l'auteur de la reconnaissance, vise manifestement uniquement l'obtention d'un avantage en matière de séjour, lié à l'établissement d'un lien de filiation, pour lui-même, pour l'enfant ou pour la personne qui doit donner son consentement préalable à la reconnaissance.

En outre, l'article 330/3 du Code civil fait une référence à l'article 330/1. Par ce biais, il est expressément prévu dans la loi que la nullité d'une reconnaissance peut être poursuivie sur la base du fait qu'il s'agit d'une reconnaissance frauduleuse.

A l'article 79^{quater} de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, il est également prévu que le juge pénal qui prononce une condamnation en raison d'une reconnaissance frauduleuse ou qui constate la culpabilité du chef de cette infraction peut, à la demande du parquet ou de toute partie intéressée, annuler la reconnaissance.

L'article 330/1 du Code civil constitue en outre une règle spéciale d'applicabilité (loi de police) au sens de l'article 20 du Code de droit international privé et est formulé comme telle. Cette règle spéciale d'applicabilité doit s'appliquer chaque fois que l'établissement d'un lien de filiation pourrait avoir des conséquences sur le statut migratoire d'une des personnes concernées, en ce compris lorsque le droit applicable désigné sur la base de l'article 62 du Code de droit international privé n'est pas le droit belge. Par droit applicable, on entend également les règles spéciales d'applicabilité visées par l'article 20 du Code du droit internationale privé.

D.2. Lorsqu'une reconnaissance a été annulée par un jugement ou un arrêt coulé en force de chose jugée, un extrait reprenant le dispositif et la mention du jour où celui-ci a acquis force de chose jugée, est adressé, sans délai, par le greffier à l'officier de l'état civil du lieu où l'acte de reconnaissance a été établi, ou, lorsque l'acte de reconnaissance n'a pas été établi en Belgique, à l'officier de l'état civil de Bruxelles et à l'Office des Etrangers. L'officier de l'état civil transcrit, sans délai, le dispositif sur ses registres et il le mentionne en marge de l'acte de naissance de l'enfant s'il a été dressé ou transcrit en Belgique.

E. Jaarlijkse tabellen

Luidens artikel 327/1, § 2, laatste lid van het Burgerlijk Wetboek dienen de akten van aangifte van erkenning slechts in een enkel register te worden ingeschreven, in tegenstelling tot de akten van de burgerlijke stand die, ingevolge artikel 40 van het Burgerlijk Wetboek, in een of meer in dubbel gehouden registers moeten worden ingeschreven. Daarenboven heeft de akte van aangifte als doel vast te stellen dat aan de formaliteit van de aangifte van de erkenning werd voldaan. Uit het bovenstaande mag worden afgeleid dat het register van akten van aangifte van een erkenning in wezen geen register van de burgerlijke stand *sensu stricto* is, en er bijgevolg geen jaarlijkse alfabetische tabel voor dit register dient te worden opgemaakt.

HOOFDSTUK II. — *Overgangsbepalingen*

De wet van 19 september 2017 treedt in werking op 1 april 2018.

Deze omzendbrief is van toepassing op erkenningen waarvan aangifte wordt gedaan vanaf 1 april 2018.

Op de erkenningen gedaan vóór 1 april 2018 blijven de oude artikelen van het Burgerlijk Wetboek van toepassing.

Ik zou het ten zeerste op prijs stellen, mocht u wat voorafgaat ter kennis willen brengen van de Procureurs des Konings en ambtenaren van de burgerlijke stand van uw rechtsgebied.

De Minister van Justitie,
K. GEENS

E. Tables annuelles

Selon l'article 327/1, § 2, dernier alinéa, du Code civil, les actes de déclaration de reconnaissance ne doivent être inscrits que dans un registre unique, contrairement aux actes de l'état civil qui, en vertu de l'article 40, du Code civil, doivent être inscrits sur un ou plusieurs registres tenus en double. Par ailleurs, l'acte de déclaration a pour objectif de constater qu'il a été satisfait à la formalité de la déclaration de reconnaissance. On peut déduire de ce qui précède que le registre des actes de déclaration de reconnaissance n'est pas par essence un registre de l'état civil au sens strict du terme et, par conséquent, qu'une table alphabétique annuelle ne doit pas être confectionnée pour ce registre.

CHAPITRE II. — *Dispositions transitoires*

La loi du 19 septembre 2017 entre en vigueur le 1er avril 2018.

La présente circulaire s'applique aux reconnaissances dont la déclaration est faite à partir du 1er avril 2018.

Les anciens articles du Code civil restent applicable aux reconnaissances faites avant le 1er avril 2018.

Je vous saurais gré de bien vouloir porter ce qui précède à la connaissance des procureurs du Roi et des officiers de l'état civil de votre ressort.

Le Ministre de la Justice,
K. GEENS

FEDERALE OVERHEIDSDIENST ECONOMIE,
K.M.O., MIDDENSTAND EN ENERGIE

[C – 2018/30683]

18 MAART 2018. — Koninklijk besluit tot opheffing van het koninklijk besluit van 4 april 2003 tot uitvoering van het artikel 133, lid 10, van het Wetboek van vennootschappen en tot oprichting van het advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris

FILIP, Koning der Belgen,
Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groet.

Gelet op de Grondwet, artikel 108;

Gelet op de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren, artikel 107;

Gelet op het koninklijk besluit van 4 april 2003 tot uitvoering van het artikel 133, lid 10, van het Wetboek van vennootschappen en tot oprichting van het advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris;

Gelet op het advies 62.660/1 van de Raad van State, gegeven op 11 januari 2018, met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Op de voordracht van de Minister van Economie en de Minister van Justitie,

Hebben Wij besloten en besluiten Wij :

Artikel 1. Het koninklijk besluit van 4 april 2003 tot uitvoering van het artikel 133, lid 10, van het Wetboek van vennootschappen en tot oprichting van het advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 16 juni 2003, wordt opgeheven.

Art. 2. De minister bevoegd voor Economie en de minister bevoegd voor Justitie zijn, ieder wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, 18 maart 2018.

FILIP

Van Koningswege :

De Minister van Economie,
K. PEETERS

De Minister van Justitie,
K. GEENS

SERVICE PUBLIC FEDERAL ECONOMIE,
P.M.E., CLASSES MOYENNES ET ENERGIE

[C – 2018/30683]

18 MARS 2018. — Arrêté royal abrogeant l'arrêté royal du 4 avril 2003 en exécution de l'article 133, alinéa 10, du Code des sociétés visant la création du comité d'avis et de contrôle de l'indépendance du commissaire

PHILIPPE, Roi des Belges,
A tous, présents et à venir, Salut.

Vu la Constitution, l'article 108;

Vu la loi du 7 décembre 2016 portant organisation de la profession et de la supervision publique des réviseurs d'entreprises, l'article 107;

Vu l'arrêté royal du 4 avril 2003 en exécution de l'article 133, alinéa 10, du Code des sociétés visant la création du comité d'avis et de contrôle de l'indépendance du commissaire;

Vu l'avis 62.660/1 du Conseil d'Etat, donné le 11 janvier 2018, en application de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, des lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973;

Sur la proposition du Ministre de l'Economie et du Ministre de la Justice,

Nous avons arrêté et arrêtons :

Article 1er. L'arrêté royal du 4 avril 2003 en exécution de l'article 133, alinéa 10, du Code des sociétés visant la création du comité d'avis et de contrôle de l'indépendance du commissaire, modifié par l'arrêté royal du 16 juin 2003, est abrogé.

Art. 2. Le ministre qui a l'Economie dans ses attributions et le ministre qui a la Justice dans ses attributions sont chargés, chacun en ce qui le concerne, de l'exécution du présent arrêté.

Donné à Bruxelles, le 18 mars 2018.

PHILIPPE

Par le Roi :

Le Ministre de l'Economie,
K. PEETERS

Le Ministre de la Justice,
K. GEENS